

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
ZESPÓŁ REALIZACJI
BADAŃ

29-35-69, 628-37-04
21-07-57, 628-90-17

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT. 24
00-503 W A R S Z A W A
TELEFAX: 29-40-89

BS/8/7/94

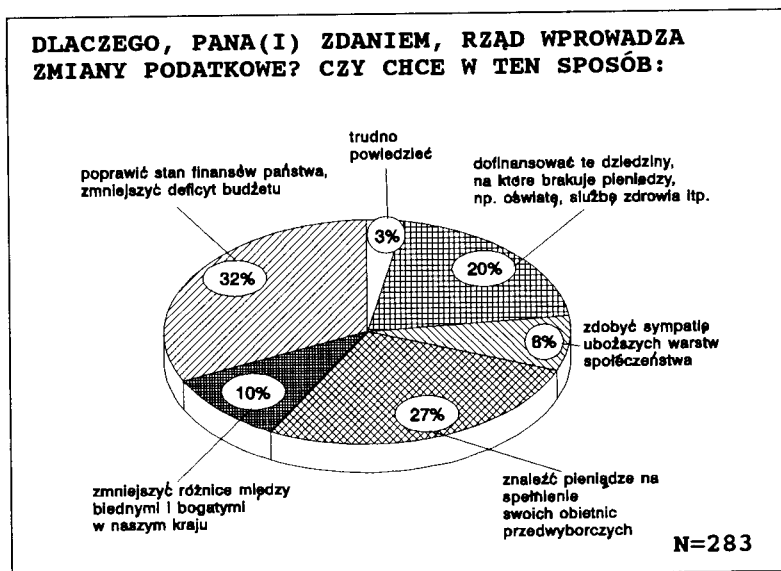
NOWE ZASADY OPODATKOWANIA DOCHODÓW OSOBISTYCH

Komunikat z badań

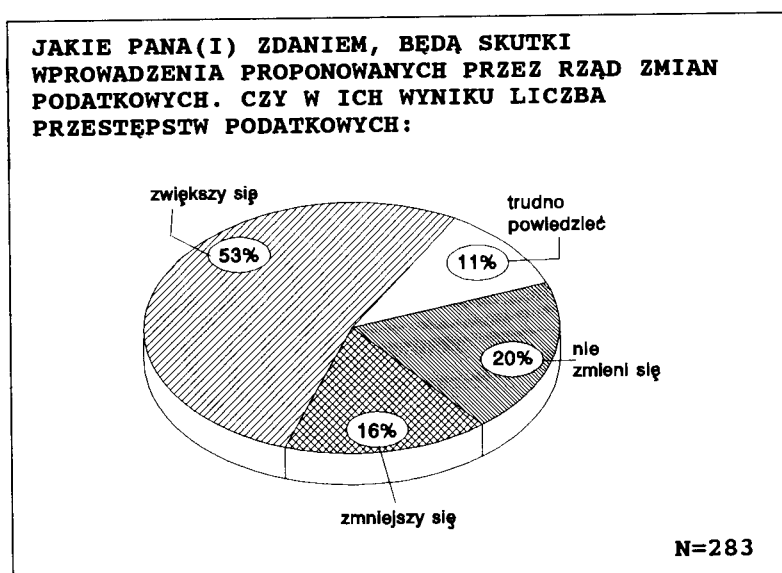
WARSZAWA, STYCZEŃ '94

NOWE ZASADY OPODATKOWANIA DOCHODÓW OSOBISTYCH

◆ Znajomość rządowego projektu zmian zasad opodatkowania dochodów osobistych deklarowało 23% ankietowanych.

◆ Osoby znające rządowy projekt zmiany zasad płacenia podatku dochodowego od osób fizycznych dzielą się na dwie zbliżone liczebnie grupy zwolenników i przeciwników.

Deficyt budżetowy jest w Polsce od pewnego czasu zjawiskiem trwałym. Problemy z nim związane były poruszane w kampanii wyborczej, stale też są obecne w środkach masowego przekazu.

Jednym z pierwszych projektów nowego rządu było podniesienie stawek podatku dochodowego od osób fizycznych, które będą obowiązywać w bieżącym roku. Sejm uchwalił 16 grudnia '93 ustawę, która m.in. podwyższa do 21% (wzrost o 1%) podatek w pierwszej grupie dochodowej, do 33% (o 3%) w drugiej i 45% (o 5%) w trzeciej. Koszty tej operacji poniosą przede wszystkim osoby osiągające dochody średnie i nieco wyższe od średnich.

Według autorów tego projektu, zmiany zasad płacenia podatku dochodowego mają spowodować wzrost wpływów do budżetu państwa. Społeczny klimat wokół tej decyzji był przedmiotem grudniowego badania¹.

Opinie ankietowanych co do sposobu załatwienia "dziury budżetowej" są podzielone, ale najmniej zwolenników zyskała koncepcja zwiększenia dochodów państwa przez podniesienie podatków. Znaczna grupa natomiast optuje za ograniczeniem wydatków na usługi publiczne.

Częstość wyboru przez ankietowanych rozwiązania kompromisowego, czyli jednoczesnego niewielkiego zmniejszenia wydatków państwa i zwiększenia podatków, rośnie wraz ze wzrostem ich wykształcenia, samooceny ekonomicznej oraz deklarowanego zainteresowania polityką².

Rozkład odpowiedzi na to pytanie jest nieomal identyczny z uzyskanym w badaniu z przełomu maja i czerwca '93³ (tab. 1).

---

¹ Badanie "Aktualne problemy i wydarzenia" (42) zrealizowane w dniach 9-14 grudnia '93 na ogólnopolskiej reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski (N=1239).

² Por. tabele aneksowe.

³ Badanie "Opinie o podatku od dochodów indywidualnych za rok 1992" zrealizowane w dniach 28 maja-2 czerwca '93 na ogólnopolskiej reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski (N=1035).

Tabela 1

w procentach

Jak zlikwidować deficyt budżetowy?	Wskazania respondentów	
	maj/czerwiec '93	grudzień '93
Powiększyć dochody państwa przez zwiększenie podatków	3	4
Zmniejszyć wydatki na usługi publiczne	27	28
Trochę zmniejszyć wydatki państwa i jednocześnie nieco zwiększyć podatki	32	34
Trudno powiedzieć	38	34

Może to oznaczać, że w społeczeństwie wykryły się już poglądy w tej materii. Co prawda jedna trzecia badanych nie ma na ten temat zdania, ale jest to nieco mniej niż przed sześcioma miesiącami. Największy spadek liczby respondentów nie mających zdania nastąpił w grupie osób z wyższym wykształceniem⁴.

W większości grup społeczno-demograficznych najwięcej zwolenników zyskał kompromisowy sposób zlikwidowania deficytu budżetowego. Odmiennie przedstawia się sytuacja, jeśli chodzi o mieszkańców wsi, robotników niewykwalifikowanych i badanych o dochodach poniżej 1 mln złotych na osobę w rodzinie. Najczęściej wskazywanym przez respondentów z tych grup sposobem na załatwienie "dziury budżetowej" jest zmniejszenie wydatków na usługi publiczne.

Powiększenie dochodów państwa przez zwiększenie podatków nie znalazło znaczącego poparcia ankietowanych. Jest to oczywista konsekwencja opinii zdecydowanej większości badanych, że podatki, jakie płać Polacy, są za wysokie. Znaczna część respondentów uznających obowiązujące w ubiegłym roku podatki za zbyt niskie uważa, że dochody państwa należy zwiększyć jedynie przez podniesienie podatków. Pozostali badani są raczej zwolennikami jednoczesnego ograniczania wydatków budżetowych i niewielkiego wzrostu podatków (tab. 2)⁵.

⁴ Porównaj komunikat CBOS "Powszechny podatek dochodowy", Warszawa, lipiec '93.

⁵ Wszystkie zależności opisane w komunikacie są istotne statystycznie, co oznacza, że w każdym przypadku hipoteza o braku zależności statystycznej została odrzucona na poziomie istotności równym 0.05.

Tabela 2

w procentach

Jak zlikwidować deficyt budżetowy?	Obecne podatki dochodowe są:		
	za duże	takie, jakie być powinny	za małe
Powiększyć dochody państwa przez zwiększenie podatków	3	6	38
Zmniejszyć wydatki na usługi publiczne	33	19	12
Trochę zmniejszyć wydatki państwa i jednocześnie nieco zwiększyć podatki	32	53	47
Trudno powiedzieć	32	22	3

Opinie ankietowanych o wysokości podatków dochodowych, obowiązujących w 1993 roku nie uległy zmianie w ostatnim półroczu (tab. 3).

Tabela 3

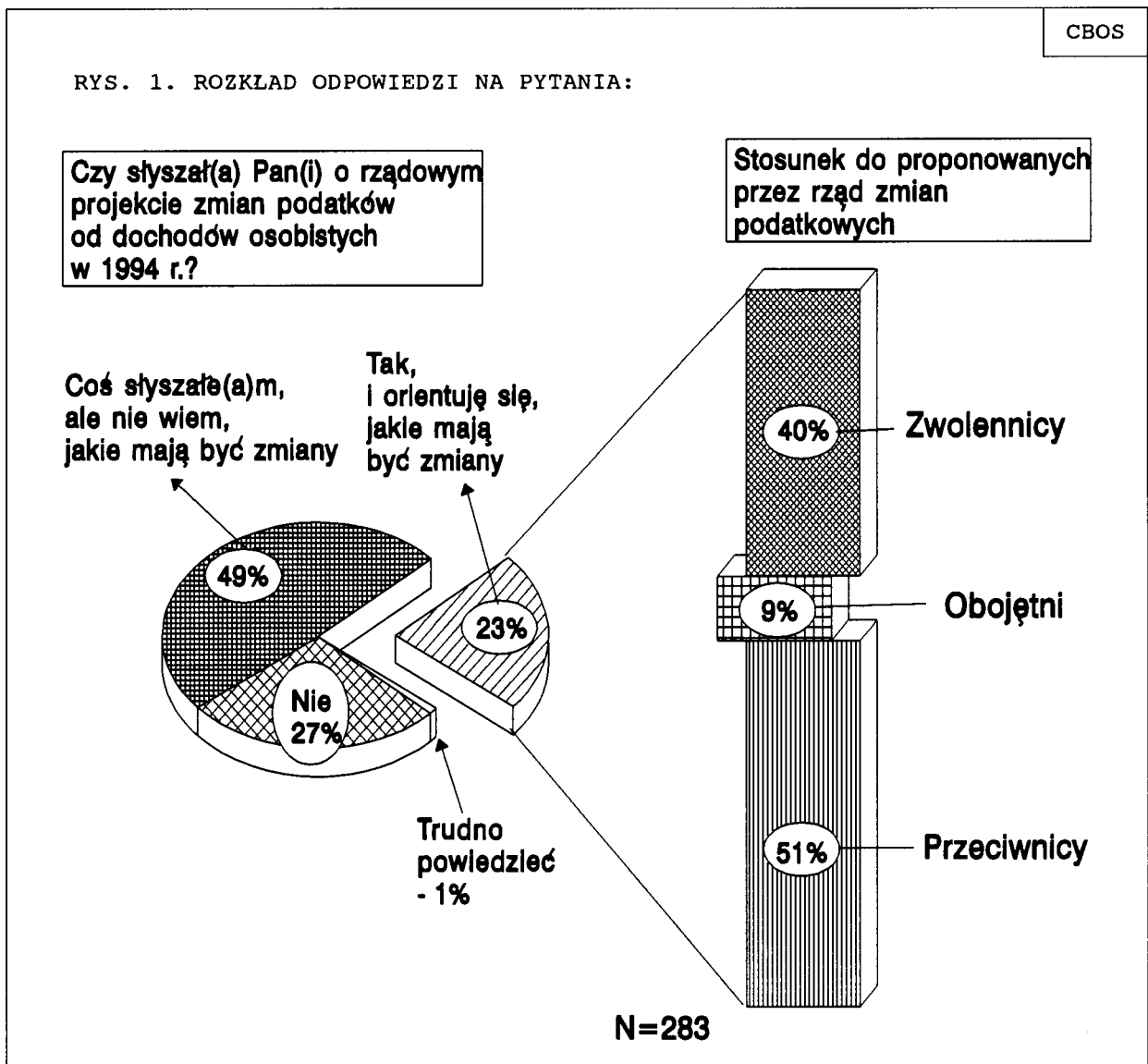
w procentach

Podatki od dochodu, które <u>obecnie</u> płacą Polacy, są:	Wskazania respondentów	
	maj/czerwiec '93	grudzień '93
zdecydowanie za duże	36	38
raczej za duże	39	37
takie, jakie być powinny	14	13
raczej za małe	0	1
zdecydowanie za małe	0	1
trudno powiedzieć	9	10

Nie ma związku między wysokością deklarowanego dochodu przypadającego na osobę w rodzinie a oceną wysokości obowiązujących podatków. Natomiast na stosunek do podatków wpływa samoocena ekonomiczna respondentów. Im gorzej badani oceniają sytuację materialną własnego gospodarstwa domowego, tym częściej uznają, że podatki są zbyt wysokie.

Częściej niż pozostali ankietowani, osoby z wyższym wykształceniem, a także rolnicy, kadra kierownicza, inteligencja oraz prywatni przedsiębiorcy wskazują, że - ogólnie rzecz biorąc - podatki od dochodu są takie, jakie być powinny i rzadziej, że są zbyt wysokie. Warto tu zauważyć, że rolnicy indywidualni (utrzymujący się tylko z gospodarstwa) nie płacą podatku dochodowego.

Rządowy projekt zmian podatków dobrze znany był niespełna jednej czwartej ogółu badanych. Prawie połowa ankietowanych deklarowała natomiast, że słyszała o jego istnieniu, ale nie orientuje się, jakie zmiany mają nastąpić. Im wyższe jest wykształcenie respondentów, tym częstsze deklaracje o znajomości rządowego projektu. Ponad połowa badanych z wyższym wykształceniem, kadry kierowniczej, inteligencji oraz prywatnych przedsiębiorców stwierdza, że dobrze zna projekt.

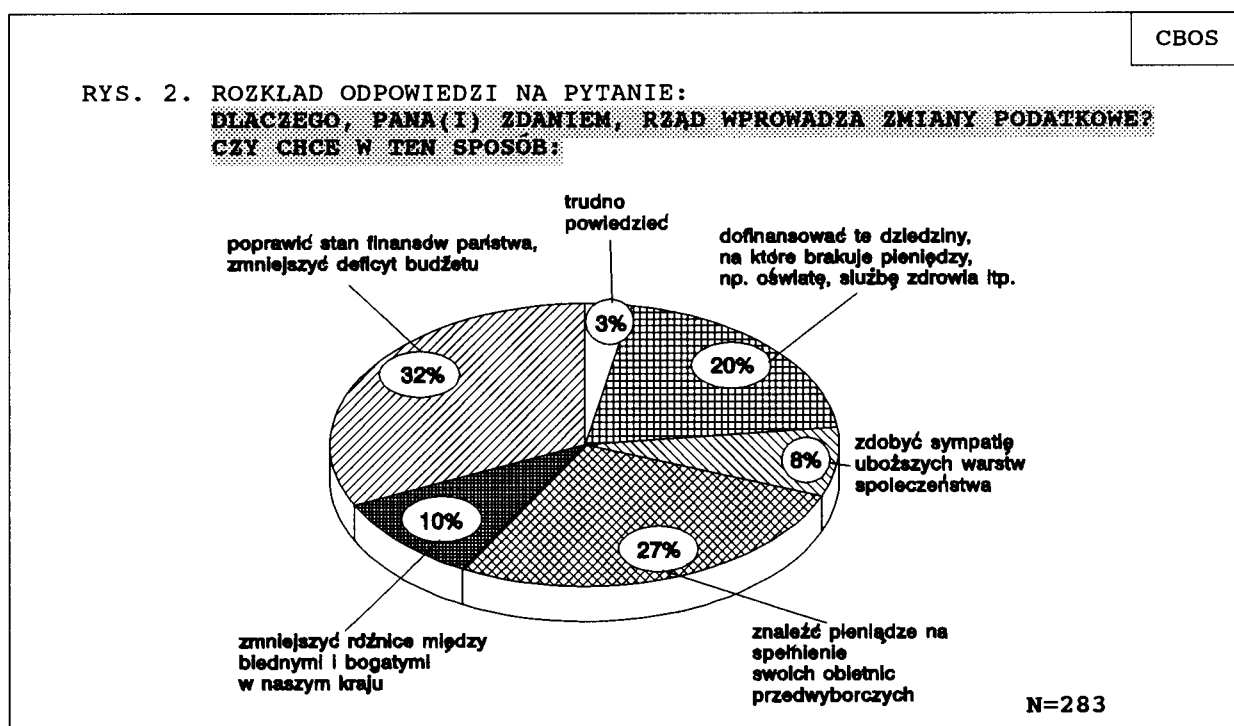

Osoby znające projekt dzielą się na dwie zbliżone liczebnie grupy zwolenników i przeciwników.

Na stosunek respondentów do rządowego projektu zmian w przepisach podatkowych wpływa deklarowane nastawienie do obecnego rządu. Im jest ono bardziej przychylne, tym zyskuje on więcej zwolenników. Osoby deklarujące się jako przeciwnicy obecnego rządu w większości (65%) nie aprobują projektu. Liczba oponentów jest tym większa, im mniej lewicowe są poglądy polityczne deklarowane przez respondentów. Jak widać, posunięcia koalicji rządzącej znajdują głównie poparcie własnego elektoratu.

Postrzegane motywy wprowadzenia zmian w podatku dochodowym

Powód wprowadzenia zmian podatkowych respondenci upatrywali najczęściej w tym, że rząd chce w ten sposób poprawić stan finansów państwa, zmniejszyć deficyt budżetu. Jednak tylko 51% ankietowanych uważa, że zamierzenie to uda się zrealizować.

Na kolejnym miejscu pod względem częstości wskazań znalazło się stwierdzenie, że rząd podnosząc podatki chce znaleźć pieniądze na spełnienie swoich przedwyborczych obietnic. Co piąty badany sądzi, że zmiany podatkowe umożliwią dofinansowanie dziedzin, na które brakuje pieniędzy, np. oświaty, służby zdrowia itp. Zauważyć trzeba, że oba te stwierdzenia różnią się przede wszystkim wartościowaniem, a nie treścią, którą ze sobą niosą. Charakterystyczne, że na możliwość poprawienia finansów państwa, zmniejszenia różnic między biednymi i bogatymi w naszym kraju oraz dofinansowania np. oświaty i służby zdrowia częściej wskazują badani deklarujący lewicowe poglądy polityczne, a więc osoby, którym bliska jest zapewne obecna koalicja rządząca. Natomiast respondenci deklarujący poglądy prawicowe częściej posadzają rząd o mniej szlachetne pobudki: chęć znalezienia pieniędzy na spełnienie swoich przedwyborczych obietnic oraz zdobycia sympatii uboższych warstw społeczeństwa.

Na postrzeganie celów, które przyświecały rządowi w pracy nad projektem nie wpływają opinie o wysokości obecnie płaconych przez Polaków podatków, ale stosunek do samego projektu. Jego przeciwnicy najczęściej (39%) wskazują na chęć znalezienia pieniędzy na spełnienie obietnic przedwyborczych obecnej koalicji rządzącej, a dopiero w drugiej kolejności na poprawę stanu finansów państwa (33%). Zwolennicy projektu najczęściej podkreślają chęć poprawy finansów kraju (34%), nieco rzadziej - dofinansowanie tych dziedzin, na które brakuje pieniędzy (25%). Natomiast nieliczne osoby deklarujące obojętny stosunek do projektu najczęściej (40%) wskazują na zamiar dofinansowania oświaty, służby zdrowia itp.

Na poprawę stanu finansów państwa częściej wskazują badani lepiej wykształceni, na dofinansowanie dziedzin, takich jak: oświata, służba zdrowia - robotnicy niewykwalifikowani, natomiast na spełnienie obietnic przedwyborczych (podobnie jak zmniejszenie różnic między bogatymi i biednymi) - osoby o najniższych dochodach (poniżej 500 tys. złotych na osobę w rodzinie).

Można stwierdzić, że respondenci uznali za słuszną argumentację towarzyszącą zmianom w zasadach płacenia podatku dochodowego od osób fizycznych, ale rządowy projekt zwiększenia wpływów budżetowych przez podniesienie podatków nie zyskał powszechnej akceptacji.

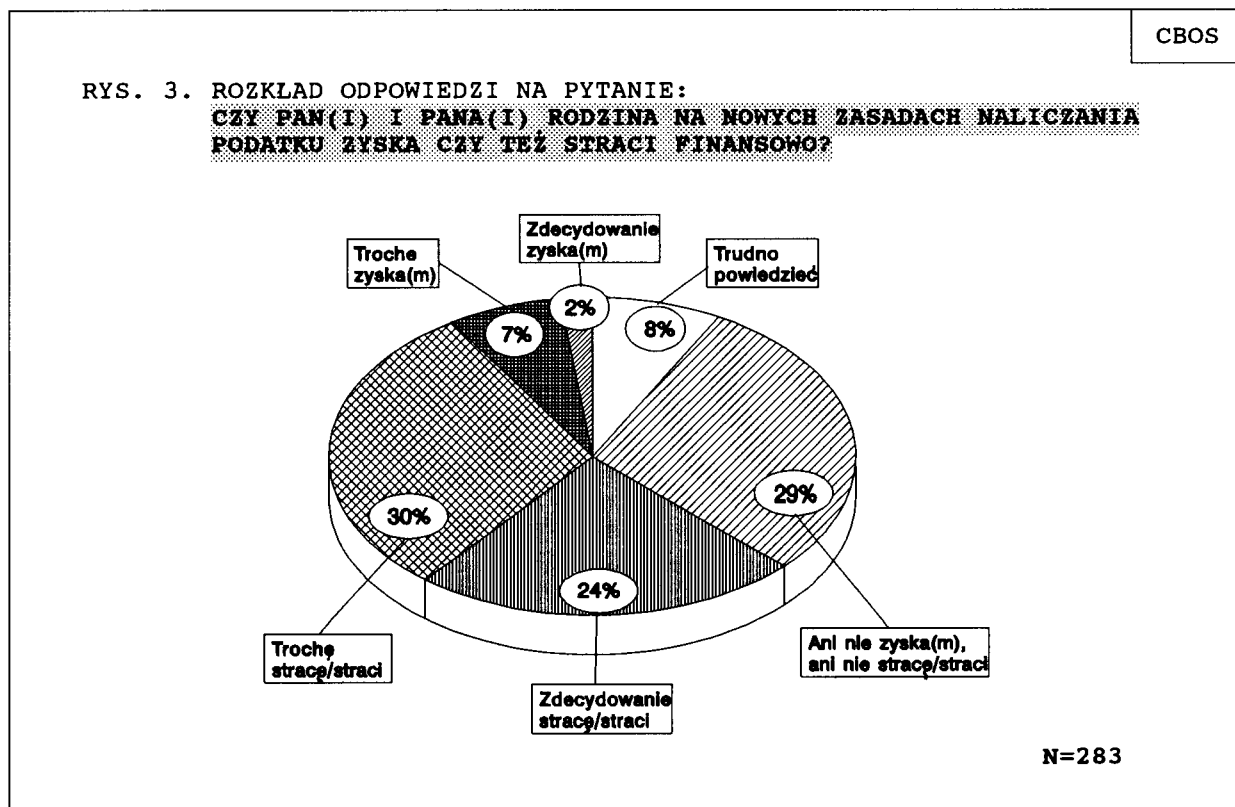

Przewidywane skutki zmian podatkowych

W dyskusjach poprzedzających uchwalenie projektu zmian w podatkach od dochodów osobistych wiele miejsca poświęcono przewidywanym skutkom ich wprowadzenia. Często wysuwany argument - obok wzmocnienia finansów państwa - było bardziej sprawiedliwe rozłożenie obciążeń, jakie ponoszą obywatele. Jak do tych spraw odnoszą się sami podatnicy?

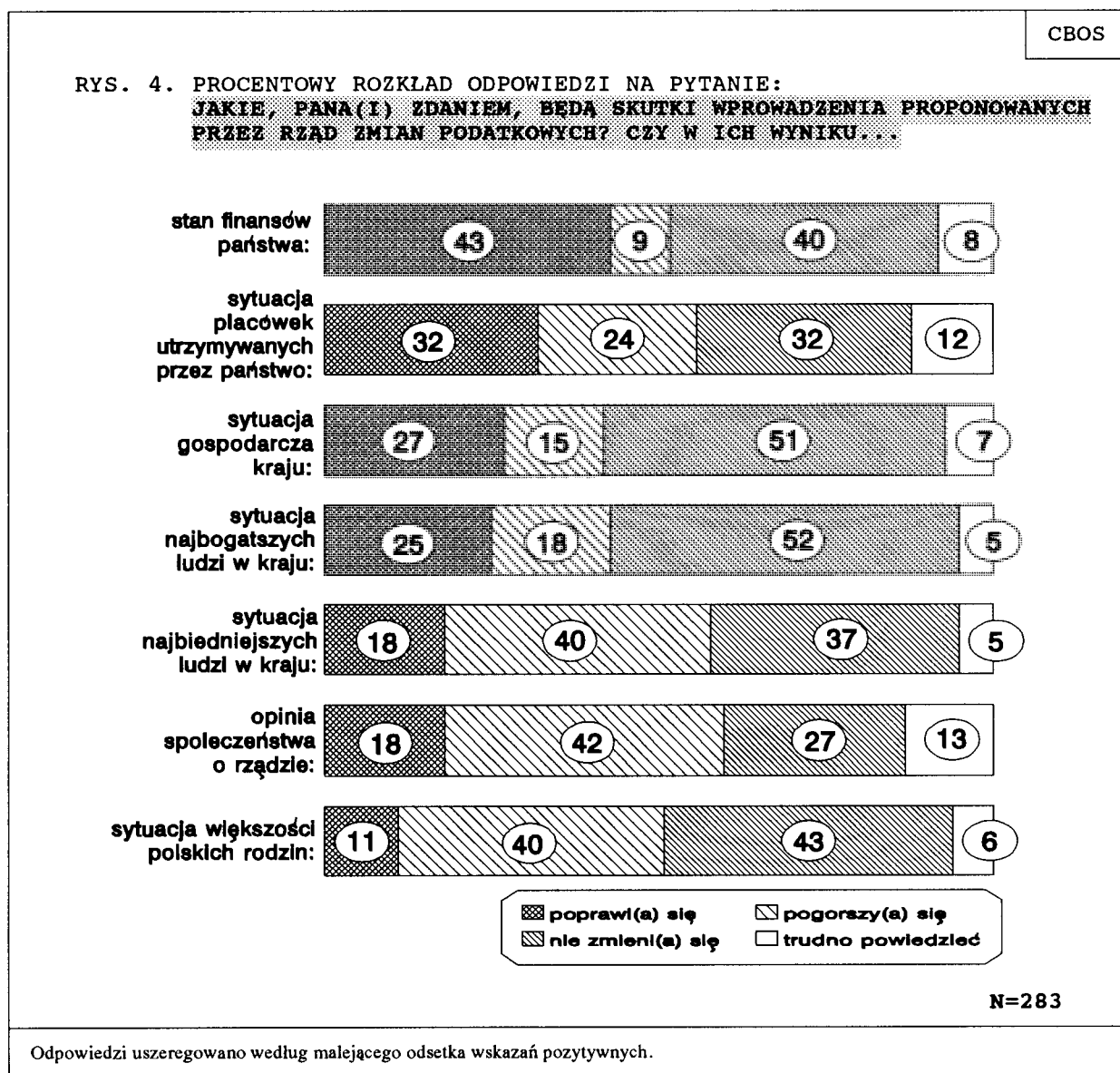
O ocenę spodziewanych następstw prośzone były tylko te osoby, które stwierdziły, że orientują się w proponowanych przez rząd zmianach podatkowych. Liczba tych osób (N=283) stanowi podstawę procentowania w dalszej części analiz.

W wymiarze jednostkowym większość badanych spodziewa się, że straci na wprowadzanych zmianach, a tylko nieliczni oczekują, że zmiany te będą dla nich korzystne.

Poniesienia strat w związku z nowymi zasadami naliczania podatku spodziewają się częściej osoby lepiej sytuowane, niemniej i wśród gorzej sytuowanych obawy takie nie są rzadkie. Niekorzystnych skutków nowego systemu podatkowego dla siebie i swojej rodziny spodziewa się 60% badanych, których miesięczny dochód na osobę w rodzinie przekracza 1500 tys. złotych oraz 40% spośród tych, których dochód jest niższy od tej kwoty.

Następstwa wprowadzenia zmian podatkowych w płaszczyźnie makrospołecznej, na które wskazywali respondenci, przedstawiono na rys.4.

Poprawa stanu finansów państwa to jedyna dziedzina, w której największa grupa badanych spodziewa się pozytywnych skutków nowych zasad podatkowych. Co ciekawe, opinie o następstwach wprowadzenia zmian dla placówek utrzymywanych z budżetu państwa są podzielone. Tyle samo badanych spodziewa się skutków pozytywnych, co nie spodziewa się żadnych zmian. Dominuje też przekonanie, że nowy system podatkowy nie będzie miał wpływu na sytuację gospodarczą kraju.

Znamienne są poglądy na społeczne skutki zmian w systemie podatkowym. W opinii większości respondentów zmiany te najmniej dotkną ludzi najbogatszych. Ponad połowa ankietowanych jest zdania, że sytuacja ich nie ulegnie zmianie. Co czwarty spodziewa się nawet pozytywnych dla tej grupy osób skutków zmian w systemie podatkowym. Natomiast zdaniem 40% badanych ucierpią na tym najbiedniejsi - tylko 18% oczekuje poprawy ich sytuacji. Jeśli chodzi o położenie "większości polskich rodzin" - inaczej niż w stosunku do najbogatszych - zdania są podzielone. Jedni spodziewają się dla nich skutków negatywnych, drudzy nie przewidują wpływu operacji podatkowej na ich egzystencję.

Deklarowane poglądy polityczne najwyraźniej wpływają na ocenę skutków proponowanych zmian podatkowych. Badani o poglądach prawicowych najczęściej przewidują skutki negatywne dla większości polskich rodzin oraz dla najbiedniejszych, zaś wśród osób o poglądach lewicowych stosunkowo najwięcej jest takich, które oczekują skutków pozytywnych.

Zdecydowanie przeważa przekonanie, że w wyniku tych zmian pogorszy się opinia społeczeństwa o rządzie.

W większości analizowanych przypadków przewidywanie pozytywnych bądź negatywnych skutków zmian w systemie podatkowym związane jest ze stosunkiem do rządu. Zwolennicy rządu najczęściej przewidują pozytywny wpływ zmian podatkowych na jednostki budżetowe, sytuację większości polskich rodzin, opinie o rządzie i finanse państwa. Zależność ta jest słabsza w przypadku przewidywanego wpływu na gospodarkę kraju oraz sytuację najbiedniejszych.

Osoby oceniające własną sytuację materialną jako złą spodziewają się częściej niż inni skutków negatywnych dla większości polskich rodzin. Jest to sposób wyrażania własnych obaw.

Zdecydowanie przeważa opinia, że konsekwencją zmian w systemie podatkowym będzie wzrost liczby przestępstw podatkowych.

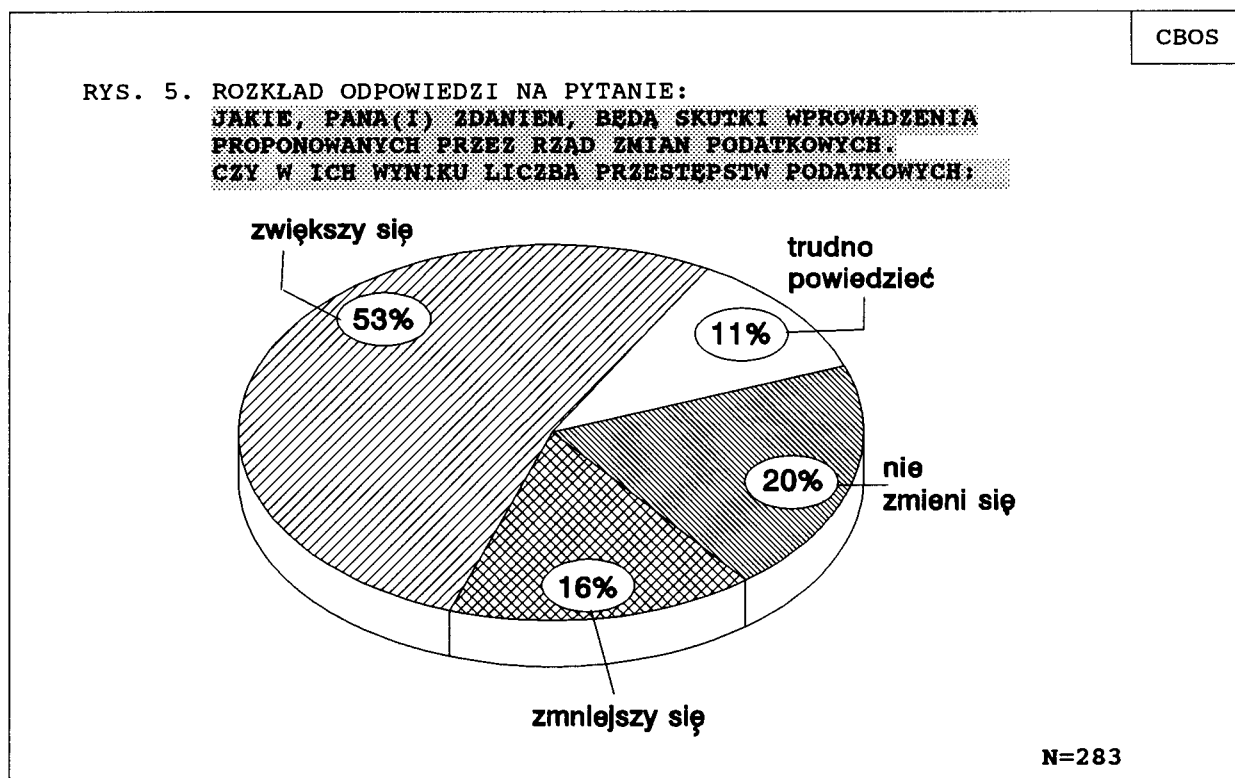

Tabela 4

w procentach

Stosunek do rządu	Liczba przestępstw podatkowych			
	zwiększy się	zmniejszy się	bez zmian	trudno powiedzieć
Zwolennicy	45	21	23	11
Obojętni	68	13	11	8
Przeciwnicy	66	3	22	9

Także i w tym przypadku zwolennicy rządu, rzadziej niż pozostali, spodziewają się negatywnych konsekwencji nowego systemu podatkowego.

★

★

★

Najczęściej wskazywano, że optymalnym sposobem poprawy stanu finansów państwa jest równoczesne umiarkowane zmniejszenie wydatków i umiarkowane zwiększenie podatków.

O przewidywanych na rok 1994 zmianach w naliczaniu podatków od dochodów osobistych słyszało 71% badanych, z czego 23% zdaje sobie sprawę, na czym te zmiany mają polegać. Spośród osób orientujących się w systemie podatkowym 53% spodziewa się, że poniesie z tego tytułu straty finansowe.

Jak widać, w kwestii przewidywanych skutków wprowadzenia nowego systemu podatkowego przeważają opinie negatywne.

A N E K S

PODZIAŁ NA REGIONY W BADANIACH CBOS

1. Region północny:

09 woj. elbląskie
10 woj. gdańskie
17 woj. koszalińskie
26 woj. olsztyńskie
39 woj. słupskie
41 woj. szczecińskie

2. Region zachodni:

11 woj. gorzowskie
12 woj. jeleniogórskie
20 woj. legnickie
45 woj. wałbrzyskie
47 woj. wrocławskie
49 woj. zielonogórskie

3. Region środkowozachodni:

05 woj. bydgoskie
13 woj. kaliskie
16 woj. konińskie
21 woj. leszczyńskie
29 woj. pilskie
32 woj. poznańskie
44 woj. toruńskie
46 woj. włocławskie

4. Region środkowy:

01 woj. warszawskie
07 woj. ciechanowskie
24 woj. łódzkie
30 woj. piotrkowskie
31 woj. płockie
34 woj. radomskie
37 woj. sieradzkie
38 woj. skierniewickie

5. Region wschodni:

02 woj. bielsko-podlaskie
03 woj. białostockie
06 woj. chełmskie
22 woj. lubelskie
23 woj. łomżyńskie
28 woj. ostrołęckie
36 woj. siedleckie
40 woj. suwalskie
48 woj. zamojskie

6. Region południowo-wschodni:

15 woj. kieleckie
18 woj. krakowskie
19 woj. krośnieńskie
25 woj. nowosądeckie
33 woj. przemyskie
35 woj. rzeszowskie
42 woj. tarnobrzeskie
43 woj. tarnowskie

7. Region południowo-zachodni:

04 woj. bielskie
08 woj. częstochowskie
14 woj. katowickie
27 woj. opolskie

Tabela 1. Rząd wydaje więcej pieniędzy, niż napływa do budżetu państwa. Przedstawiamy Panu(i) trzy propozycje rozwiązania tego problemu. Proszę wskazać tę, która wydaje się Panu(i) najlepsza. Czy, Pana(i) zdaniem, należy: 1 - powiększyć dochody państwa przez zwiększenie podatków; 2 - zmniejszyć wydatki na usługi publiczne; 3 - trochę zmniejszyć wydatki państwa i jednocześnie nieco zwiększyć podatki

(%)

	1	2	3	trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	4	28	34	34	1236
Płeć					
Mężczyźni	3	28	37	32	604
Kobiety	5	29	31	35	631
Wiek					
do 24 lat	4	26	37	33	135
25-34	5	32	38	25	207
35-44	4	29	37	29	277
45-54	1	34	36	29	202
55-64	5	24	33	38	212
65 lat i więcej	4	24	23	49	202
Miejsce zamieszkania					
Wieś	4	31	26	39	494
Miasto do 20 tys.	5	21	40	34	125
od 21 do 100 tys.	5	26	41	27	239
101-500 tys.	1	32	36	31	213
501 tys. i więcej mieszk.	4	23	42	32	165
Region					
Północny	2	34	27	37	154
Zachodni	9	24	36	31	122
Środkowozachodni	5	18	39	38	182
Środkowy	5	23	32	40	219
Wschodni	4	36	39	22	132
Południowo-wschodni	3	29	34	34	196
Południowo-zachodni	2	35	34	30	232
Wykształcenie					
Podstawowe	5	25	23	47	494
Zasadnicze zawodowe	4	34	35	27	319
Średnie	2	29	44	25	349
Wyższe	3	22	55	20	75
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	5	18	61	16	61
Prac.umysł.niż.szczebła	2	30	44	25	79
Pracownicy fiz.- umysł.	2	40	47	11	58
Robotnicy wykwalifikowani	2	36	37	25	137
Robotnicy niewykwalifik.	2	35	23	39	60
Rolnicy	6	31	30	33	119
Prywatni przedsiębiorcy	0	26	39	35	48
Bierni zawodowo					
Renciści i emeryci	4	26	28	41	445
Uczniowie i studenci	0	19	45	36	42
Bezrobotni	7	25	33	35	124
Gospodynie domowe i inni	7	25	26	42	61
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 500 tys.zł	8	32	23	36	94
500 tys. - 999 tys.	4	31	28	37	244
1000 tys. - 1499 tys.	5	29	32	34	339
1500 tys. - 1999 tys.	2	26	39	32	218
2000 tys. i powyżej	3	26	42	28	308
Ocena własnych war. mater.					
Złe	5	26	29	39	510
Średnie	3	30	36	31	571
Dobre	3	31	42	24	151
Zainteresowanie polityką					
Duże	2	21	56	20	122
Średnie	4	29	40	27	514
Małe lub żadne	4	29	24	43	601
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	4	35	36	25	90
Raz w tygodniu	4	28	33	35	709
Kilka razy w roku	4	29	33	34	330
W ogóle nie uczestniczy	3	20	44	33	108
Poglądy polityczne					
Lewica	4	26	45	25	291
Centrum	4	31	39	26	374
Prawica	5	32	37	26	195
Trudno powiedzieć	4	25	19	52	373

Tabela 2. Podatki od dochodu, które obecnie płacą Polacy, są: 1 - za duże;
2 - takie, jakie powinny być; 3 - za małe

(%)

	1	2	3	trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	74	13	2	10	1238
Płeć					
Mężczyźni	77	13	2	8	604
Kobiety	72	13	2	13	633
Wiek					
do 24 lat	86	8	1	6	135
25-34	77	12	2	9	209
35-44	73	18	2	7	277
45-54	78	15	0	7	202
55-64	72	13	1	13	212
65 lat i więcej	66	10	4	21	202
Miejsce zamieszkania					
Wieś	71	14	1	14	494
Miasto do 20 tys.	81	13	1	5	125
od 21 do 100 tys.	76	9	4	11	239
101-500 tys.	80	12	1	7	215
501 tys. i więcej mieszk.	71	18	3	8	165
Region					
Północny	77	8	1	13	155
Zachodni	77	11	6	6	122
Środkowo-zachodni	74	15	1	10	182
Środkowy	71	12	2	15	219
Wschodni	70	18	1	10	132
Południowo-wschodni	77	15	1	7	196
Południowo-zachodni	76	13	1	9	232
Wykształcenie					
Podstawowe	72	11	2	15	494
Zasadnicze zawodowe	81	11	1	8	319
Średnie	74	16	2	8	351
Wyższe	66	23	5	6	75
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	60	24	7	8	61
Prac. umysł. niż. szczebla	79	17	0	4	79
Pracownicy fiz.- umysł.	79	11	3	7	58
Robotnicy wykwalifikowani	81	12	1	6	137
Robotnicy niewykwalifik.	84	10	0	7	60
Rolnicy	62	25	1	12	119
Prywatni przedsiębiorcy	69	24	0	7	48
Bierni zawodowo					
Renciści i emeryci	71	12	3	15	445
Uczniowie i studenci	90	7	0	4	42
Bezrobotni	85	7	1	6	124
Gospodynie domowe i inni	78	4	1	17	63
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 500 tys. zł	70	12	1	16	94
500 tys. - 999 tys.	77	14	2	8	244
1000 tys. - 1499 tys.	75	10	2	14	340
1500 tys. - 1999 tys.	70	17	2	11	220
2000 tys. i powyżej	76	15	2	7	308
Ocena własnych war. mater.					
Złe	77	11	1	11	511
Średnie	75	13	2	11	572
Dobre	66	23	4	8	151
Zainteresowanie polityką					
Duże	63	25	4	8	122
Średnie	76	15	2	7	515
Małe lub żadne	75	9	1	14	601
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	80	8	0	12	90
Raz w tygodniu	73	14	2	12	711
Kilka razy w roku	76	13	2	8	330
W ogóle nie uczestniczy	76	13	2	8	108
Poglądy polityczne					
Lewica	72	17	2	9	291
Centrum	76	14	2	7	376
Prawica	78	14	1	6	195
Trudno powiedzieć	73	9	1	17	373

Tabela 3. Czy słyszał(a) Pan(i) o rządowym projekcie zmian podatków od dochodów osobistych w 1994 r.? 1 - Tak i orientuję się, jakie mają być zmiany; 2 - Coś słyszałem, ale nie wiem, jakie mają być zmiany; 3 - Nie (%)

	1	2	3	trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	23	49	27	1	1234
Płeć					
Mężczyźni	26	49	24	0	602
Kobiety	20	48	30	2	631
Wiek					
do 24 lat	14	54	32	0	135
25-34	25	50	25	0	206
35-44	30	52	17	1	277
45-54	31	52	16	0	202
55-64	19	45	35	1	210
65 lat i więcej	12	40	45	4	202
Miejsce zamieszkania					
Wieś	13	50	35	2	489
Miasto do 20 tys.	25	48	27	1	125
od 21 do 100 tys.	22	51	26	1	239
101-500 tys.	30	48	22	0	215
501 tys. i więcej mieszk.	44	42	13	0	165
Region					
Północny	20	60	20	0	155
Zachodni	35	40	25	1	122
Środkowozachodni	19	53	27	1	180
Środkowy	29	42	27	2	219
Wschodni	20	52	27	1	132
Południowo-wschodni	23	46	30	1	196
Południowo-zachodni	18	50	32	1	228
Wykształcenie					
Podstawowe	10	50	38	2	490
Zasadnicze zawodowe	18	53	29	0	317
Średnie	38	45	17	0	351
Wyższe	60	38	2	0	76
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	60	34	5	0	62
Prac.umysł.niż.szczebla	44	41	14	1	79
Pracownicy fiz.- umysł.	26	45	29	0	58
Robotnicy wykwalifikowani	29	50	21	0	137
Robotnicy niewykwalifik.	16	61	22	0	59
Rolnicy	11	53	34	1	117
Prywatni przedsiębiorcy	54	34	11	0	48
Bierni zawodowo					
Renciści i emeryci	16	45	37	2	445
Uczniowie i studenci	20	58	22	0	42
Bezrobotni	18	60	22	0	124
Gospodynie domowe i inni	10	59	28	2	61
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 500 tys.zł	8	54	37	1	93
500 tys. - 999 tys.	13	53	33	1	240
1000 tys. - 1499 tys.	14	55	30	1	340
1500 tys. - 1999 tys.	29	46	24	1	220
2000 tys. i powyżej	43	38	18	1	309
Ocena własnych war. mater.					
Złe	20	49	31	1	508
Średnie	22	50	27	1	570
Dobre	36	45	19	0	151
Zainteresowanie polityką					
Duże	47	47	6	1	122
Średnie	28	53	19	0	513
Małe lub żadne	14	45	39	2	598
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	13	55	30	2	90
Raz w tygodniu	20	46	32	1	706
Kilka razy w roku	26	55	19	1	330
W ogóle nie uczestniczy	39	40	21	0	108
Poglądy polityczne					
Lewica	27	49	24	1	291
Centrum	25	55	20	0	374
Prawica	35	49	15	0	195
Trudno powiedzieć	11	42	44	3	370

Tabela 4. Stosunek do proponowanych przez rząd zmian podatkowych: 1 - zwolennicy; 2 - obojętni; 3 - przeciwnicy

(%)

	1	2	3	trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	40	8	51	2	283
Płeć					
Mężczyźni	42	7	49	2	158
Kobiety	37	9	53	1	125
Wiek					
do 24 lat	23	0	77	0	19
25-34	38	7	53	2	52
35-44	39	9	49	3	84
45-54	33	6	61	0	63
55-64	61	2	37	1	40
65 lat i więcej	43	29	29	0	25
Miejsce zamieszkania					
Wieś	41	14	41	5	63
Miasto do 20 tys.	65	8	27	0	31
od 21 do 100 tys.	38	5	57	0	53
101-500 tys.	42	7	49	2	64
501 tys. i więcej mieszk.	28	6	66	0	73
Region					
Północny	60	6	26	8	31
Zachodni	39	0	61	0	43
Środkowozachodni	34	12	48	5	34
Środkowy	42	6	52	0	64
Wschodni	21	29	51	0	27
Południowo-wschodni	43	6	51	1	45
Południowo-zachodni	36	7	57	0	40
Wykształcenie					
Podstawowe	27	20	51	1	48
Zasadnicze zawodowe	40	6	48	6	57
Średnie	43	7	50	0	133
Wyższe	43	2	55	0	45
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	57	2	41	0	37
Prac.umyśl.niż.szczebla	31	18	50	1	35
Pracownicy fiz.- umyśl.	31	18	51	0	15
Robotnicy wykwalifikowani	35	0	63	2	40
Robotnicy niewykwalifik.	41	0	59	0	10
Rolnicy	37	0	63	0	13
Prywatni przedsiębiorcy	11	10	80	0	26
Bierni zawodowo					
Renciści i emeryci	46	12	42	0	70
Uczniowie i studenci	64	0	36	0	8
Bezrobotni	47	5	38	10	22
Gospodynie domowe i inni	33	16	39	12	6
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 500 tys.zł	53	0	38	9	8
500 tys. - 999 tys.	32	11	50	8	31
1000 tys. - 1499 tys.	38	14	46	2	46
1500 tys. - 1999 tys.	41	12	46	0	65
2000 tys. i powyżej	40	4	56	0	132
Ocena własnych war. mater.					
Złe	31	9	56	4	100
Średnie	43	7	49	0	127
Dobre	49	4	47	0	54
Zainteresowanie polityką					
Duże	47	5	48	0	57
Średnie	40	6	51	2	142
Małe lub żadne	35	13	51	1	84
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	59	18	23	0	11
Raz w tygodniu	43	9	46	2	145
Kilka razy w roku	34	8	56	2	85
W ogóle nie uczestniczy	36	2	61	0	42
Poglądy polityczne					
Lewica	44	10	45	1	77
Centrum	40	8	51	1	93
Prawica	38	2	59	1	69
Trudno powiedzieć	36	14	45	5	41

Tabela 5. Dlaczego Pana(i) zdaniem, rząd wprowadza zmiany podatkowe? Czy chce w ten sposób: 1 - poprawić stan finansów państwa, zmniejszyć deficyt budżetu; 2 - zmniejszyć różnice między biednymi i bogatymi w naszym kraju; 3 - znaleźć pieniądze na spełnienie swoich obietnic przedwyborczych; 4 - zdobyć sympatię uboższych warstw społeczeństwa; 5 - dofinansować te dziedziny, w których brakuje pieniędzy np. oświatę, służbę zdrowia itp.

(%)

	1	2	3	4	5	trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	32	10	27	8	20	3	282
Płeć							
Mężczyźni	26	10	28	9	24	4	158
Kobiety	40	11	26	7	14	1	124
Wiek							
do 24 lat	49	0	45	0	6	0	19
25-34	46	5	22	10	17	0	52
35-44	35	13	21	5	24	2	84
45-54	27	14	28	10	18	3	62
55-64	25	12	23	5	30	6	40
65 lat i więcej	7	7	48	23	9	6	25
Miejsce zamieszkania							
Wieś	21	19	27	7	26	0	62
Miasto do 20 tys.	33	6	18	6	24	13	31
od 21 do 100 tys.	37	13	34	1	15	0	53
101-500 tys.	37	7	12	16	28	0	64
501 tys. i więcej mieszk.	34	5	39	9	9	5	73
Region							
Północny	32	17	25	19	7	0	31
Zachodni	27	6	42	9	16	0	43
Środkowozachodni	49	4	13	8	27	0	34
Środkowy	35	10	23	4	20	8	64
Wschodni	29	17	33	3	18	0	26
Południowo-wschodni	18	14	46	4	13	5	45
Południowo-zachodni	38	7	6	14	35	0	40
Wykształcenie							
Podstawowe	20	12	29	8	22	8	47
Zasadnicze zawodowe	21	17	29	5	22	6	57
Średnie	39	7	24	10	20	0	133
Wyższe	41	10	31	6	12	0	45
Grupa społ.-zaw. pracujący							
Kadra kier., inteligencja	35	5	25	7	28	0	37
Prac. umysł. niż. szczebla	44	7	24	6	19	0	35
Pracownicy fiz.- umysł.	30	20	22	14	13	0	15
Robotnicy wykwalifikowani	17	10	29	10	29	5	40
Robotnicy niewykwalifik.	40	0	14	0	45	0	10
Rolnicy	39	26	28	0	7	0	12
Prywatni przedsiębiorcy	48	0	33	4	9	6	26
Bierni zawodowo							
Renciści i emeryci	23	14	31	11	15	6	70
Uczniowie i studenci	90	0	10	0	0	0	8
Bezrobotni	22	17	24	5	32	0	22
Gospodynie domowe i inni	28	11	32	29	0	0	6
Dochody na jedną osobę							
Poniżej 500 tys. zł	23	23	38	0	16	0	8
500 tys. - 999 tys.	31	24	15	2	19	8	29
1000 tys. - 1499 tys.	22	10	19	13	32	3	46
1500 tys. - 1999 tys.	33	4	34	11	16	3	65
2000 tys. i powyżej	37	10	28	7	17	1	132
Ocena własnych war. mater.							
Złe	28	14	22	6	24	6	100
Średnie	35	8	30	9	18	1	125
Dobre	35	6	30	12	18	0	54
Zainteresowanie polityką							
Duże	28	14	23	7	24	4	57
Średnie	38	12	29	7	15	0	142
Małe lub żadne	26	5	27	11	25	6	82
Udział w prakt. religijnych							
Kilka razy w tygodniu	5	0	46	23	26	0	11
Raz w tygodniu	29	14	27	9	17	4	143
Kilka razy w roku	41	8	20	6	22	2	85
W ogóle nie uczestniczy	33	4	35	5	23	0	42
Poglądy polityczne							
Lewica	34	12	24	2	25	3	77
Centrum	36	12	25	10	17	0	93
Prawica	30	6	31	15	13	6	69
Trudno powiedzieć	27	10	33	3	22	4	39

Tabela 6. Ocena skutków zmian w systemie podatkowym dla sytuacji najbiedniejszych ludzi w kraju:

(%)

	poprawi(a) się	pogorszy(a) się	nie zmieni(a) się	trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	18	40	37	5	282
Płeć					
Mężczyźni	21	37	36	7	158
Kobiety	14	43	39	4	124
Wiek					
do 24 lat	10	49	41	0	19
25-34	12	39	42	8	52
35-44	20	42	30	8	84
45-54	19	33	47	1	62
55-64	32	30	28	10	40
65 lat i więcej	2	59	39	0	25
Miejsce zamieszkania					
Wieś	21	34	35	10	62
Miasto do 20 tys.	21	50	22	8	31
od 21 do 100 tys.	19	39	36	5	53
101-500 tys.	21	31	42	6	64
501 tys. i więcej mieszk.	10	48	42	0	73
Region					
Północny	9	40	48	4	31
Zachodni	16	38	45	1	43
Środkowo-zachodni	26	29	40	5	34
Środkowy	16	52	28	3	64
Wschodni	21	52	18	9	26
Południowo-wschodni	18	32	43	8	45
Południowo-zachodni	18	33	38	11	40
Wykształcenie					
Podstawowe	22	40	26	12	47
Zasadnicze zawodowe	11	41	40	8	57
Średnie	16	42	40	2	133
Wyższe	28	31	36	5	45
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	25	34	34	7	37
Prac. umysł. niż. szczebla	25	49	24	3	35
Pracownicy fiz.- umysł.	23	31	36	10	15
Robotnicy wykwalifikowani	11	48	42	0	40
Robotnicy niewykwalifik.	28	24	48	0	10
Rolnicy	5	35	47	12	12
Prywatni przedsiębiorcy	13	41	42	4	26
Bierni zawodowo					
Renciści i emeryci	15	40	39	7	70
Uczniowie i studenci	0	40	60	0	8
Bezrobotni	26	38	26	10	22
Gospodynie domowe i inni	22	32	34	12	6
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 500 tys. zł	53	38	0	9	8
500 tys. - 999 tys.	12	33	33	22	29
1000 tys. - 1499 tys.	28	41	27	5	46
1500 tys. - 1999 tys.	8	51	40	1	65
2000 tys. i powyżej	19	36	41	4	132
Ocena własnych war. mater.					
Złe	19	42	32	8	100
Średnie	14	41	40	4	125
Dobre	20	34	41	5	54
Zainteresowanie polityką					
Duże	33	29	35	4	57
Średnie	14	38	43	5	142
Małe lub żadne	13	51	29	7	82
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	17	37	46	0	11
Raz w tygodniu	17	41	35	7	143
Kilka razy w roku	20	31	43	6	85
W ogóle nie uczestniczy	17	54	29	0	42
Poglądy polityczne					
Lewica	29	36	31	5	77
Centrum	17	34	46	3	93
Prawica	7	53	32	9	69
Trudno powiedzieć	14	40	38	8	39

Tabela 7. Ocena skutków zmian w systemie podatkowym dla sytuacji najbogatszych ludzi w kraju:

	(%)				
	poprawi(a) się	pogor- szy(a) się	nie zmie- ni(a) się	trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	25	18	52	6	282
Płeć					
Mężczyźni	29	16	47	7	158
Kobiety	19	20	57	4	124
Wiek					
do 24 lat	9	28	62	0	19
25-34	28	13	58	1	52
35-44	25	21	47	7	84
45-54	17	13	59	11	62
55-64	28	24	45	3	40
65 lat i więcej	43	9	39	9	25
Miejsce zamieszkania					
Wieś	18	29	45	8	62
Miasto do 20 tys.	44	7	49	0	31
od 21 do 100 tys.	25	13	60	2	53
101-500 tys.	28	15	49	8	64
501 tys. i więcej mieszk.	19	18	55	7	73
Region					
Północny	42	9	43	6	31
Zachodni	29	18	53	1	43
Środkowo-zachodni	12	30	55	2	34
Środkowy	23	13	55	9	64
Wschodni	15	23	48	14	26
Południowo-wschodni	22	22	54	2	45
Południowo-zachodni	30	13	48	9	40
Wykształcenie					
Podstawowe	20	22	45	13	47
Zasadnicze zawodowe	24	17	53	6	57
Średnie	29	16	52	3	133
Wyższe	18	21	55	6	45
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	6	18	64	11	37
Prac. umysł. niż. szczebla	22	26	49	4	35
Pracownicy fiz.- umysł.	45	12	29	13	15
Robotnicy wykwalifikowani	34	11	50	5	40
Robotnicy niewykwalifik.	56	0	44	0	10
Rolnicy	0	32	62	6	12
Prywatni przedsiębiorcy	4	25	68	3	26
Bierni zawodowo					
Renciści i emeryci	32	15	48	6	70
Uczniowie i studenci	26	10	64	0	8
Bezrobotni	28	23	44	5	22
Gospodynie domowe i inni	37	22	41	0	6
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 500 tys. zł	0	38	62	0	8
500 tys. - 999 tys.	27	18	49	6	29
1000 tys. - 1499 tys.	30	27	41	2	46
1500 tys. - 1999 tys.	33	10	51	6	65
2000 tys. i powyżej	19	17	56	8	132
Ocena własnych war. mater.					
Złe	26	18	51	6	100
Średnie	26	13	56	5	125
Dobre	21	29	46	4	54
Zainteresowanie polityką					
Duże	17	20	58	5	57
Średnie	27	16	51	6	142
Małe lub żadne	27	19	49	5	82
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	17	26	57	0	11
Raz w tygodniu	20	21	51	8	143
Kilka razy w roku	31	15	49	5	85
W ogóle nie uczestniczy	29	11	59	2	42
Poglądy polityczne					
Lewica	26	20	45	9	77
Centrum	31	13	53	3	93
Prawica	20	21	54	5	69
Trudno powiedzieć	18	21	54	8	39

Tabela 8. Ocena skutków zmian w systemie podatkowym dla większości rodzin:

(%)

	poprawi(a) się	pogor- szy(a) się	nie zmie- ni(a) się	trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	11	40	43	6	282
Płeć					
Mężczyźni	10	36	49	6	158
Kobiety	13	45	36	5	124
Wiek					
do 24 lat	10	63	27	0	19
25-34	8	39	50	3	52
35-44	14	44	33	9	84
45-54	7	26	62	5	62
55-64	23	28	39	9	40
65 lat i więcej	1	64	33	2	25
Miejsce zamieszkania					
Wieś	16	37	40	7	62
Miasto do 20 tys.	9	38	44	9	31
od 21 do 100 tys.	17	33	46	4	53
101-500 tys.	7	36	47	10	64
501 tys. i więcej mieszk.	8	51	40	2	73
Region					
Północny	3	51	31	15	31
Zachodni	7	31	58	4	43
Środkowo-zachodni	23	23	50	4	34
Środkowy	10	45	43	2	64
Wschodni	10	64	20	6	26
Południowo-wschodni	13	35	45	6	45
Południowo-zachodni	12	36	44	8	40
Wykształcenie					
Podstawowe	9	45	36	11	47
Zasadnicze zawodowe	21	41	36	2	57
Średnie	8	38	49	5	133
Wyższe	10	40	43	8	45
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	8	44	38	10	37
Prac.umysł.niż.szczębla	11	47	38	4	35
Pracownicy fiz.- umysł.	5	43	40	12	15
Robotnicy wykwalifikowani	7	38	53	2	40
Robotnicy niewykwalifik.	6	50	44	0	10
Rolnicy	19	26	54	0	12
Prywatni przedsiębiorcy	1	39	56	4	26
Bierni zawodowo					
Renciści i emeryci	14	41	38	7	70
Uczniowie i studenci	0	10	90	0	8
Bezrobotni	30	36	28	5	22
Gospodynie domowe i inni	22	43	18	16	6
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 500 tys.zł	39	47	0	14	8
500 tys. - 999 tys.	16	39	28	17	29
1000 tys. - 1499 tys.	21	29	47	3	46
1500 tys. - 1999 tys.	5	56	35	4	65
2000 tys. i powyżej	8	37	50	5	132
Ocena własnych war. mater.					
Złe	16	45	33	6	100
Średnie	7	38	49	6	125
Dobre	12	37	46	6	54
Zainteresowanie polityką					
Duże	19	35	36	10	57
Średnie	10	35	49	6	142
Małe lub żadne	8	52	38	2	82
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	12	27	58	3	11
Raz w tygodniu	11	42	39	8	143
Kilka razy w roku	15	38	43	5	85
W ogóle nie uczestniczy	4	43	54	0	42
Poglądy polityczne					
Lewica	18	27	52	3	77
Centrum	9	34	51	6	93
Prawica	4	53	33	9	69
Trudno powiedzieć	14	57	23	6	39

Tabela 9. Wpływ zmian w systemie podatkowym na liczbę przestępstw podatkowych:
(%)

	zwiększy się	zmniejszy się	nie zmieni się	trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	54	16	20	10	282
Płeć					
Mężczyźni	59	15	18	8	158
Kobiety	47	17	22	14	124
Wiek					
do 24 lat	59	6	35	0	19
25-34	52	18	13	17	52
35-44	58	9	19	13	84
45-54	51	25	20	4	62
55-64	43	23	27	8	40
65 lat i więcej	60	13	15	12	25
Miejsce zamieszkania					
Wieś	50	22	9	19	62
Miasto do 20 tys.	55	19	16	10	31
od 21 do 100 tys.	47	26	20	7	53
101-500 tys.	55	13	22	10	64
501 tys. i więcej mieszk.	60	5	29	6	73
Region					
Północny	70	9	10	10	31
Zachodni	53	15	20	12	43
Środkowo-zachodni	61	25	5	8	34
Środkowy	47	18	27	8	64
Wschodni	60	16	5	19	26
Południowo-wschodni	45	18	32	6	45
Południowo-zachodni	53	9	25	13	40
Wykształcenie					
Podstawowe	51	21	16	13	47
Zasadnicze zawodowe	55	17	15	13	57
Średnie	56	14	22	8	133
Wyższe	48	18	24	10	45
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	46	11	31	12	37
Prac. umysł. niż. szczebla	49	16	20	15	35
Pracownicy fiz.- umysł.	64	25	0	11	15
Robotnicy wykwalifikowani	58	8	22	13	40
Robotnicy niewykwalifik.	54	37	9	0	10
Rolnicy	46	14	27	12	12
Prywatni przedsiębiorcy	74	6	14	6	26
Bierni zawodowo					
Renciści i emeryci	53	20	19	8	70
Uczniowie i studenci	35	26	40	0	8
Bezrobotni	56	21	5	17	22
Gospodynie domowe i inni	22	11	67	0	6
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 500 tys. zł	77	23	0	0	8
500 tys. - 999 tys.	36	11	29	24	29
1000 tys. - 1499 tys.	44	19	19	17	46
1500 tys. - 1999 tys.	69	9	17	5	65
2000 tys. i powyżej	52	19	21	8	132
Ocena własnych war. mater.					
Złe	58	14	18	10	100
Średnie	55	12	23	11	125
Dobre	45	26	19	9	54
Zainteresowanie polityką					
Duże	49	25	18	7	57
Średnie	48	16	23	13	142
Małe lub żadne	66	10	16	8	82
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	55	26	5	14	11
Raz w tygodniu	48	16	25	11	143
Kilka razy w roku	62	13	16	9	85
W ogóle nie uczestniczy	55	19	18	9	42
Poglądy polityczne					
Lewica	48	27	13	13	77
Centrum	56	12	26	6	93
Prawica	56	10	25	10	69
Trudno powiedzieć	60	10	13	17	39